

Kriminell kvalitets-sikringsansvarlig?

Mange nyutdannede byggingeniører begynner som kvalitetssikringsansvarlig hos entreprenør. Et stort ansvar legges på unge skuldre som typisk skal kvalitetssikre alt fra materialkvalitet til HMS-arbeid. Få er oppmerksomme på at dette ansvaret kan utnyttes til kriminell aktivitet.

Jardar Lohne og Ola Lædre
 Institutt for bygg- og miljøteknikk

De fleste norske prosjekter har sin egen kvalitetssikringsansvarlig. KS-ansvarlig skal sørge for at all aktivitet utføres i henhold til kvaliteten som kreves av kontraktene. Men få tiltak sikrer at de opptrer seriøst. Mulighetsrommet dette skaper undersøkte Arnfinn Øversveen i sin masteroppgave ved NTNU i vår.

Avvikshåndtering - mulighetenes arena

Innen avvikshåndtering går KS-ansvarlig gjennom dokumenter, sjekklister, kvalitetssikring av ferdige produkter og så videre. Alle ni intervjuobjektene i undersøkelsen identifiserer et mulighetsrom for kriminell adferd i kvalitetssikringsprosessen. En fremholdt at: "Når du bygger en brannmur kan det være vanskelig å se hva som ligger bak kledningen på den ferdige vegg. Det vil være mulig for en useriøs eller kriminell aktør å dokumentere at kontrollpunktene er ivaretatt med forfalskede sjekklister selv om brannmuren har mangler". Samarbeid med KS-ansvarlig gjør slikt lettere. Hvis det for eksempel er et område hvor man ikke ønsker inspeksjon, kan KS-ansvarlig sørge for at ingen inspiserer dette området på de ukentlige sikkerhets- og kvalitetskontrollene.

Hvilken maling pryder veggene?

Intervjuobjektene fremhever at forfalskning av materialer trolig er en av de enkleste måtene å tjene raske penger på. Det kan spesielt skje på områder andre fag mangler kunnskap om, for eksempel rør, maling, epoxy, membraner, takpapp, etc. En av respondentene sa at: "Jeg forventer ikke at det er spesielt vanskelig å forfalske følgesedler eller andre godkjenninger på materialer. Det vil også være mulig å legge forfalskede materialer i emballasje som ikke tilhører materialet. For eksempel er det lett å fylle maling over i godkjente

Hva skjuler bygget?

Foto: Jardar Lohne.

bøtter". Også her kan en samarbeidende KS-ansvarlig se en annen vei.

Mulighet gjør tyv

4 av 9 respondenter visste om tilfeller der KS-systemet var utnyttet kriminelt. Kanskje er et av de viktigste funnene i undersøkelsen at personer eller aktører som hadde begått kriminelle handlinger ikke ble straffet for dette. Det ble eksempelvis notert med at personer som ble tatt for kriminalitet som beskrevet her, fikk muligheten til selv å

levere oppsigelse for at både de og ofrene for kriminaliteten skulle slippe uønsket oppmerksomhet rundt sakene.

Robotene kommer!

I litteraturen er stadig mer automatiserte teknologiske løsninger pekt på for å løse kvalitetsproblemer og utfordringene de fører med seg. Øversveens analyse viser at utviklingen så langt ikke har fjernet alle mulighetene til å begå arbeidskriminalitet for KS-ansvarlig eller andre. For eksempel var bru-

ken av en skanner som oppdaget byggefeil og mangler veldig effektiv, men for at disse skulle bli fulgt opp måtte de legges inn manuelt i avvikshåndteringsprogrammet. Den automatiserte teknologiske løsningen rapporterte ikke kriminelle forhold godt. Analysen viser hvordan både prosessuelle og tekniske løsninger må til for å løse utfordringene fremover.

Øversveen presenterer og publiserer resultatene ved forskerkonferansen ProjMAN i Braga, Portugal i oktober 2021.